

Danyýel kitaby — ýetmiş ýedi belgisi

Pygamberlikdäki Paralleliň Açylyşy: 1863-nji ýylda Laodikeýaýy Adventizm we Mukaddes Kitabyň Tipologiýasy

Jeff Pippenger

2024-02-10

1863-nji ýylda Laodikýa Adventizminiň gozgalaňy, Erihony täzedan gurmagyň garşysyna aýdylan nälet bilen öňünden nusgalanyp görkezildi.

Şol wagt Ýuşa olary kasam etdirdi-de, şeýle diýdi: «Rebbiň huzurynda Ýeriho şäherini täzedan gurmaga girişen adam näletli bolsun; onuň binýadyny ilkinji oglunyň üstünde salar, derwezelerini bolsa iň kiçi oglunyň üstünde diker». Ýuşa 6:26.

1863-nji ýylda Laodikeýa Adventizminiň gozgalaňy gurluşykçylaryň burç daşy ret etmegi bilen nusgalaşdyryldy.

Isa olara şeýle diýdi: «Mukaddes Ýazgylarda hiç wagt okamadyňyzmy: Gurluşykçylar tarapyndan ret edilen daş, şol bir burçuň baş daşy boldy; bu Reb tarapyndan edildi, hem-de ol biziň gözlerimizde ajaýypdyr? Şonuň üçin size diýýärim: Hudaýyň Patyşalygy sizden alnyp, onuň miwelerini getirýän bir halka berler». Matta 21:42, 43.

1863-nji ýylda Laodikýa Adventizminiň gozgalaňy Harunyň altyn gölesi bilen tipologiýa arkaly öňünden şekillendirilipdir.

Çünki olar maňa: “Bize öňümizden ýorejek hudaýlar ýasa; çünki bizi Müsür ýurdundan çykaryp getiren şol Musa barada näme bolandygyny bilmeýäris” diýdiler. Men hem olara: “Kimde altyn bar bolsa, ony çykaryp bersin” diýdim. Şonda olar ony maňa berdiler; men bolsa ony oda taşladym, şeýle-de bu göleke çykdy. Musa halkyň ýalaňaçdygyny gördi; (çünki Harun olary duşmanlarynyň arasynda özleriniň utanjyna ýalaňaç edipdi). Çykyş 32:23–25.

1863-nji ýylda Laodikýa Adventizminiň gozgalaňy Ýeroboamyň iki sany altyn gölesi bilen nusgalandyryldy.

Eger bu halk Yerusalamde Rebbiň öýünde gurban bermäge çyksa, onda bu halkyň ýüregi ýene öz hojaýynyna, ýagny Ýahuda patyşasy Rehoboama dolanar; olar meni öldürerler-de, ýene Ýahuda patyşasy Rehoboamyň ýanyna giderler. Şonuň üçin patyşa geňeş edip, iki sany altyn göle ýasady-da, olara şeýle diýdi: «Yerusalime çykmak size juda agyr bolýar; ine, eý Ysraýyl, seni Müsür ýurdunyň içinden çykaryp getiren hudaýlaryň şulardyr». Olaryň birini Beýtelde goýdy, beýlekisini bolsa Danda goýdy. 1 Patyşalar 12:27–29.

1863-nji ýylda Laodikýaýy Adventizmiň gozgalaňy, eşek bilen arslanyň arasynda ölen Ýahudadan gelen pygamber arkaly nusgalandyryldy.

Onsoň ol çörek içip, içip bolandan soň, yzyna getiren pygamber üçin eşegini eýerledi. Ol gidenden soň, ýolda bir ýolbars oňa duşup, ony öldürdi; onuň jesedi ýoluň ortasyna taşlanyp

galdy; eşek onuň ýanynda durdy, ýolbars hem jesediň ýanynda durdy. 1 Patyşalar 13:23, 24.

1863-nji ýylda Laodikiýa Adventizminiň gozgalaňy, gadymy Ýsraýylyň çöldäki sergezdançylygynyň başlanmagyna sebäp bolan onunjy synagy bilen tipologik taýdan şekillendirilipdir.

Emma, meniň diridigime çynym bilen ant içişim ýaly, tutuş ýer Rebbiň şöhraty bilen dolar. Çünki meniň şöhratymy we Müsürde hem-de çölde eden gudratlarymy gören, indi bolsa meni şu on gezek synap, sesime gulak asmadyk şol adamlaryň hiç biri meniň olaryň atalaryna ant içip wada beren ýurdumy görmez; maňa garşy baş galdyranlaryň hiç biri-de ony görmez. Emma hyzmatkärim Kaleb, sebäbi onda başga bir ruh bardy we ol maňa doly eýerdi, men ony giden ýurduna girizerin; onuň nesli-de şol ýurda eýe bolar. Sanlar 14:21–23.

Resul Pawlus şeýle öwretdi:

Bu zatlaryň hemmesi olar üçin görelde hökmünde boldy; hem-de olar biziň nesihatlanmagymyz üçin, dünýäniň ahyrlary ýetip gelen biziň üstümize ýazylandyr. 1 Korinfliler 10:11.

Şol pygamberlik ýörelgesi barada düşündiriş berip, Waýt uýa şeýle diýdi:

“Gadymy pygamberleriň her biri öz döwründen biziň döwrümüz üçin has köp gürläpdir, şonuň üçin olaryň pygamberlik etmegi biziň üçin güýjünde galýar. ‘Indi bu zatlaryň hemmesi olara nusga hökmünde boldy; we dünýäniň soňlarynyň gelen adamlary bolan bize nesihat bolsun diýip ýazyldy.’ 1 Korinfliler 10:11. ‘Olar özleri üçin däl-de, biziň üçin hyzmat edýändikleri özlerine aýan edildi; bu zatlar indi size gökden iberilen Mukaddes Ruh arkaly hoş habary wagyz edenler tarapyndan size habar berildi; perişdeler hem şol zatlara seretmäge höwes edýärler.’ 1 Petrus 1:12....”

Mukaddes Kitap, bu soňky nesil üçin ähli gymmatly hazynalaryny toplam, bir ýere jemläp goýandyr. Köne Äht döwriň taryhyndaky ähli beýik wakalar we dabaraly amal-edimler bu soňky günlerde ýygnaýda gaýtalanýardy we gaýtalanýlar. Selected Messages, 3-nji kitap, 338, 339.

Işanyň aýdyşyna görä, soňky ýagşyň habary habardyr, çünki ol erbetleriň ony diňlemekden ýüz öwürjekdigini görkezýär, we şol habary “setir üstüne setir” diýip beýan edýär.

Ol kimi bilim öwreder? We ol kimi taglymata düşündirip düşündiriş berer? Süýtden aýrylanlary, göwüsdan kesilenleri. Çünki buýruk buýruk üstüne bolmalydyr, buýruk buýruk üstüne; setir setir üstüne, setir setir üstüne; bu ýerde azajyk, ol ýerde azajyk. Çünki Ol bu halka kekeleyän dodaklar we başga bir dil bilen geplejekdir. Olara şeýle diýdi: “Ysgynsyzlary dynç aldyrjak dynçlyk budur; täzeleniş hem budur”; emma olar gulak asmak islemediler. Şeýlelikde Rebbiň sözi olar üçin buýruk buýruk üstüne, buýruk buýruk üstüne; setir setir üstüne, setir setir üstüne; bu ýerde azajyk, ol ýerde azajyk boldy; şonuň üçin olar gidip, yza gaçyp ýykylarlar, döwlerler, duzaga düşerler we tutulup alnarlar. Işaya 28:9–13.

Edil kesgitläň alty setiriň, elbetde, biziň görkezmedik beýlekileri hem bardyr, birisi çölde azaşmaga elten ösüşli synagyň soňy hökmünde 1863-nji ýyly nygtaýar. Ikisi öňki äht halkynyň

gapdaldan geçilip, onuñ ýerine täze saýlanan halkyñ getirilýändigini nygtaýar. Biri, Hudaýyñ näleti astynda weýran hem taşlanyp galdyrylmagy niýetlenen zady gaýtadan gurmak üçin näleti belleýär, beýlekisi bolsa, gitmegi gadagan edilen ýeriñe dolanmak üçin näleti belleýär. Ikisi hem Habakugyñ iki tagtasyny aňladan On Buýrugyñ iki tagtasynyñ galp görnüşlerine mysal berýär.

Harunyñ we Ýerobogamyñ altyn göleleri galp gabanjaňlygyñ keşbini aňladýar; bu bolsa galp 1863-nji ýylky çyzgyny aňladýardy. Bilelikde alnanlarynda, Harun bilen Ýerobogamyñ iki şaýady Habakugyñ iki tagtasynyñ bir tagtany aňladýandygyny öwredýär; hut On Tabşyrygyñ iki tagtasynyñ Hudaýyñ bir kanunyny aňladyşy ýaly. Bile bolanda, olar bir nyşana öwrülýärler; ol nyşan bolsa, bilelikde getirilenlerinde ikiden düzülen birdir. Hudaýyñ kanunynyñ iki tagtasyna mahsus şol bir pygamberlik dinamikasy Habakugyñ iki tagtasyn-da bar, we Harun bilen Ýerobogamyñ galp nusgalary bilelikde şol pygamberlik hadysasyna ýüzlenýär.

Adwentizmiñ ilkinji nesli Ýezekil kitabynyñ sekizinji babyndaky gabanjaňlyk şekili arkaly nusgalandyrylandyr. Ýezekiliñ sekizinji babynda altynjy ýylyñ altynjy aýynyñ başynjy güni başlanýan görnüş dokuzynjy baba çenli dowam edýär; şol ýerde bir ýüz kyrk dört müň adamyñ möhürleniş şekillendirilýär. Dokuzynjy babyñ möhürleniş baradaky şekillendirişine ýüzlenende, Uayt uýamyz Hudaýyñ häsiýetiniñ şol alamatyny hem goşýar, ýagny boýun egmeýänleri Hudaýyñ üçünjy we dördünjy nesilde ýazgaryp-sorag edýänligini görkezýän alamatyny. Şeýlelikde, ol gönüden-göni ikinji buýruk bilen baglanyşykly hakykaty hem öz içine alýar; bu bolsa Harunyñ we Ýerebogamyñ altyn göleleri ýaly butlara sežde etmegi gadagan edýän buýrukdir.

“‘Ol gapdalynda ýazuwçynyñ syýa gapjygy bolan zygyr geýnen adamy çagyrdy; Reb oña şeýle diýdi: Şäheriñ içinden, Iýerusalimiñ içinden geç-de, onuñ içinde edilýän ähli nejislikler üçin ah çekýän we perýat edýän adamlaryñ maňlaýlaryna bir nyşan goý. Galanlaryna bolsa, meniñ eşidýän ýerimde şeýle diýdi: Onuñ zyy bilen şäheriñ içinden geçiñ we uruñ; gözüñiz rehim etmesin, hem-de nebsiñiz awamasyn; garrylary-da, ýaşlary-da, gyzlary-da, çagalary-da, aýallary-da düýbünden gyryñ; emma üstünde nyşan bolan hiç bir adama golaýlaşmañ; we Meniñ mukaddes ýerimden başlañ. Şonda olar öýüñ önünde duran ýaşululardan başladylar.’”

“Isa gökdäki mukaddes ýeriñ merhemet kürsüsinden çykyp, ar alyş lybaslaryny geýmäge hem-de Hudaýyñ özlerine beren nuruna seslenmedikleriñ üstüne hökümler arkaly Öz gazabyny dökmäge taýyn dur. ‘Erbet işe degişli höküm tiz ýerine ýetirilmeýändigine sebäpli, ynsan ogullarynyñ ýüregi erbetlik etmäge bütinleý meýilli bolýar.’ Rebbiñ olara garşy görkezen sabyrlylygy we uzakdan-uzak çydamlylygy arkaly ýumşadylmagyñ ýerine, Hudaýdan gorkmaýanlar we hakykaty söýmeýänler özleriniñ erbet ýolunda ýüreklerini has-da berkitýärler. Emma Hudaýyñ çydamlylygynyñ hem çäkleri bardyr, we köpler bu araçäklerden aşyp geçýärler. Olar merhemetiñ çäklerinden çykdylar, şonuñ üçin Hudaý gatyşmaly we Öz hormatyny goramaly bolýar.

Reb Amoriler hakynda şeýle diýdi: «Dördünjy nesilde olar ýene şu ýere gelerler; çünki Amorileriñ günäsi entek doly möçbere ýetmedi». Bu halk öz butparazlygy we azgynlygy bilen göze ilýän bolsa-da, olaryñ günä kasesi entek dolmandy, we Hudaý olaryñ doly yok edilmegi üçin buýruk bermezdi. Halk ylahy gudratyñ aýdyñ görnüşde ýüze çykarylandygyny görmelidi, şeýlelikde olara ötünç üçin hiç bir esas galmazdy. Rehimli Ýaradýan olaryñ günäsine dördünjy

nesle çenli sabyr etmäge taýýardy. Şondan soň, eger oňat tarapa hiç hili üýtgeşiklik görülmese, Onuň hökmleri olaryň üstüne inmeli boldy.

Çäksiz Olan Ýalňyssyz takyklyk bilen ähli halklar bilen henizem hasap saklaýar. Onuň merhemeti toba çagyryň çagyryşlar bilen hödürülenýän mahaly, bu hasap aýyk galar; emma sanlar Hudaýyň bellän belli bir möçberine ýetende, Onuň gazabynyň hyzmaty başlanýar. Hasap ýapylýar. Ylahy sabyr-takat soňlanýar. Olar üçin indi merhemet adyndan hiç hili ýalbarma ýokdur.

Pygamber asyrlaryň içinden göz aýlap, bu döwri öz görgüsiniň önünde gördi. Bu döwürdäki milletler deňi-taýy bolmadyk merhemetleriň kabul edenleri boldular. Olar üçin asmanyň iň saýlama bereketleri berildi, emma olara garşy barha artýan tekepbirlik, açgözlük, butparazlyk, Hudaýa äsgermezçilik etmek we pes nankörlük ýazylandyr. Olar Hudaý bilen bolan hasabyny tizden-tiz ýapyp barýarlar.

“Ýöne meni titredýän zat, iň uly ýagtylyga we artykmaçlyklara eýe bolanlaryň höküm sürýän günäkärlik bilen hapalananlygy baradaky hakykatdyr. Töwereklerindäki adalatsyz adamlaryň täsiri astynda, hatda hakykaty ykrar edýänleriň köpüsi hem sowapdyr we ýamanlygyň güýçli akymynyň astynda ezilip barýar. Hakyky takwalyga we mukaddeslige garşy ähliumumy masgaralama, Hudaý bilen ýakyn baglanyşyk saklamaýanlary Onuň kanunyna bolan hormatyny ýitirmäge alyp barýar. Eger olar ýagtylyga eýerip, hakykata ýürekden boýun bolýan bolsadylar, onda bu mukaddes kanun, şeýle äsgerilmedik we bir gyra itilýän mahaly, olaryň gözünde has-da gymmatly görünjekdi. Hudaýyň kanunyna bolan hormatsyzlyk has aýdyň ýüze çykdygyça, oňa boýun bolýanlar bilen dünýäniň arasyndaky tapawutlandyryş çyzygy hem has anyk bolýar. Ylahy buýruklara bolan söýgi, bir toparyň arasynda, başga bir toparyň şolara bolan äsgermezçiligi artdygyça, artýar.

“Krizis çalt golaýlaşýar. Çalt ulalýan sanlar Hudaýyň gözden geçiriş wagtynyň indi tas gelip ýetendigini görkezýär. Ol jezalandyrmaga meýilsiz bolsa-da, muňa garamazdan jezalandyrrar, hem-de tiz jezalandyrrar. Nurda ýöreyänler golaýlaşýan howpuň alamatlaryny görerler; emma olar weýrançylygyň gelmegine parhsyz, asuda garaşyp oturmaly däldirler, özlerini Hudaýyň gözden geçiriş gününde Öz halkyny penalaýjakdygyna ynandyrp köşeşdirmeli däldirler. Asla beýle däl. Olar başgalary halas etmek üçin yhlas bilen zähmet çekmegiň öz borçlarydygyna düşünmelidirler we güýçli iman bilen Hudaýa kömek üçin ýüz tutmalydyrlar. ‘Dogruçyl adamyň täsirli, yhlasly dogma-dileginiň güýji uludyr.’”

Hudaýparazlygyň hamyry öz güýjüni bütinleý ýitirmändir. Ybadathananyň howpy hem-de ruhdan düşgünligi iň ýokary derejä ýeten wagtda, nurda durýan kiçijik jemagat ýurtda edilýän ýigrenji işleri görüp ah çekip, aglap ýörer. Emma olaryň dogma-dilegleri aýratyn-da ybadathananyň hatyrasyna göteriler, çünki onuň agzalary dünýäniň ýol-ýörelgesine görä hereket edýärler.

Bu wepaly sanly azlygyň çyn ýürekden edýän dogma-dilegleri biderek bolmaz. Reb intikam alyjy hökmünde öňe çykanda, imany onuň päkliginde gorap saklanlaryň hem-de özlerini dünýäniň hapalygyndan päk ýagdaýda saklanlaryň hemmesiniň goragçysy hökmünde-de geler. Hut şu wagtda-da Hudaý Öz saýlananlarynyň gije-gündiz Oňa perýat edýänleri üçin, Olara

sabyr bilen köp wagt garaşsa-da, olaryň aryny alyp bermegi wada edipdir.

Buýruk şeýledir: «Şäheriň içinden, Iýerusalimiň içinden geç-de, onuň ortasynda edilýän ähli ýigrenji işleriň üstünde ah çekip, aglaýan adamlaryň maňlaýlaryna bellik goý». Ah çekip, aglaýan bu adamlar ýaşawyş sözlerini yglan edip gelyärdiler; olar ýazgardylar, nesihat berdiler we ýalbardylar. Hudaýa hormatsyzlyk edip gelenleriň käbiri toba etdiler we ýüreklerini Onuň önünde peseltdiler. Emma Rebbiň şöhraty Ysraýyldan gitdi; köp adam henizem dini görnüşleri dowam etdirýän bolsalar-da, Onuň güýji we huzury ýokdy.» Testimonies, 5-nji tom, 207–210.

Möhürleniş baradaky görnüşi, Hezekiýel tarapyndan beýan edilişi ýaly, dogry bölmek üçin Adventizmiň dört nesline düşünmek zerurdyr. Uýamyz Waýt biziň saýlap alan bölegimize Hezekiýel kitabynyň dokuzynjy babynda gönüden-göni salgylanyp başlaýar, we biziň saýlap alan bölegimiz hem Hezekiýel kitabynyň dokuzynjy babyndaky gönüden-göni salgylanma bilen tamamlanýar. Ol şol parçanyň içinde Hezekiýel barada şeýle diýýär: “Pygamber, asyrlaryň içinden seredip, bu wagty öz görnüşiniň önünde gördi.” Hezekiýel ýüz kyrk dört münüň möhürleniş döwründe bolup geçýän ýagdaýlary gördi.

Öňki makalada biz Pygamberlik Ruhundan alnan üç anyk bölek arkaly, Işanyň “Efraýymyň serhoşlary” diýlip atlandyrylanlarynyň — bu ýerde “gadymy adamlar” hökmünde görkezilýändigleriniň we iki bölekde-de Iýerusalimiň (Adwentizmiň) ýolbaşçylygyny aňladýandyklarynyň — öňki ýyllardaky ýaly Hudaýyň gudratynyň kuwwatynyň beýik bir görnüşde ýüze çykmalydygyny görüp bilmeýändiglerini kesgitledik. Bu bölekde bolsa olaryň görmekden ýüz öwürýän Hudaýyň gudratynyň hut şol ýüze çykyşy olaryň üstüne getirilýän ylahy hökümün bir bölegi hökmünde amala aşar, çünki: “halk ylahy gudratyň aýdyň bir görnüşde ýüze çykarylandygyny görmelidi, şeýdip olar ötünçsiz galdyrylsynda” diýlip aýdylýar.

Laodikiýaly Adventizm 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda sepeleýip başlan giçki ýagşyň ýüze çykyşyny görmekden ýüz öwürýär, emma olar soňky günlerde Ýarygije Nalasynyň habary gaýtalanylanda şol ýagşyň iň ýokary derejesini görerler. Şol habar üçünji Waýyň Yslamy bolup durýar. Özleriniň Mesihini ýaňy haça çüýlän gadymy Ysraýylyň ýolbaşçylary Pentikostda Mukaddes Ruhun dökülip berlişine syn etmänmidirler?

Bu parça, baglamyna görä Ezekiel tarapyndan Iýerusalim hökmünde şekillendirilýän ýygnagy görkezýär; ýygnagyň (Iýerusalimiň) içindäki agzalar bolsa, “kiçijik bir topar” bilen garşy goýulýar; olar hem “yşykda ýörelänler” hem-de “wepaly azlyk” hökmünde tanadylýar. Mukaddes Kitap “köpleriň” çagyrylýandygyny, emma “azlaryň” saýlanyp alynýandygyny öwredýär. Bu parçanyň temasy, Hudaýyň Öz halkynyň üstüne inderýän gazabyny hem öz içine alýar. Halk öz hökümünü öz üstüne getirendir, emma Hudaý weýrançylyk işini ýerine ýetirýänleriň hut Öz perişdeleridigini aýratyn nygtaýar. Hudaý hiç haçan ýalan sözlemeýär, hem-de erkekleriň günäsini üçünji we dördünji nesle çenli jezalandyryp barýan Zatyň hut Özüdigini wada berdi. Hökmü ýerine ýetirmegi Hudaýdan başga birine degişli etmek, Onuň häsiýetini inkär etmek we Ony ýalançy hökmünde görkezmekdir.

Geçelge, Ezekiýeliň ýok ediji perişdeleri Iýerusalimiň içinden geçip başlananlarynda, hut şol wagt “Onuň gazabynyň gullugy başlanýar” diýip görkezýär. Hudaýyň gazaby Iýerusalimden, ýagny

Onuň ybadathanasydan, ýagny Laodikeýa Adventizminden başlanýar.

Çünki hökümler Allahyň öýünden başlanmaly wagty geldi; eger ol ilki biziň aramyzda başlasa, onda Allahyň Hoş Habaryna boýun egmeýänleriň soňy näme bolar? 1 Petrus 4:17.

Hudaýyň gazaby Hudaýyň perişdeleri tarapyndan ýerine ýetirilýär, we olaryň işi başlananda, olara «uruň» diýlip, hemmesine garşy şeýle buýruk berilýär: «gözüňiz aýamasyn, rehim hem etmän; garralary-da, ýaşlary-da, gyzlary-da, kiçi çagalary-da, aýallary-da bütinleý öldürň; emma alamat bolan hiç bir adama golaýlaşmaň; we Meniň mukaddes ýerimden başlaň». Hudaýyň gazaby mukaddes perişdeler tarapyndan amala aşyrylýar, we biziň bu ýerde kesgitlemek isleýän nokadymyz şudur: Hudaýyň gazap gullugynyň başlanmagy dördünji nesilde amala aşyrylýar.

Bu öwrenişi indiki makalada dowam etdireris.

Rebbiň gurbanlyk günü gelende, men begleri, patyşanyň ogullaryny hem-de geň egin-eşik geýenleriň ählisini jezalandyrar. Şol gün bosaganyň üstünden böküp geçýänleriň ählisini-de jezalandyrar; olar öz hojaýnlarynyň öýlerini zorluk we hile bilen doldurýarlar. Şeýle hem şol gün, diýip Reb aýdýar, Balyk derwezesinden gykylygyň sesi, ikinji bölekden ah-wohyň owazy, depelerden bolsa güýçli ýykylyşyň sesi eşidiler. Eý, Makteşiň ýaşajylary, nala çekň, çünki ähli söwdagär halk gyryldy; kümüş göterýänleriň ählisi ýok edildi. Şol wagtda men Iýerusalimi çyra bilen agtaryp, ýüreginde: “Reb ne ýagşylyk eder, ne-de ýamanlyk,” diýip aýdýan, öz üzüminiň çökündisine ornaşan adamlary jezalandyrar. Sefanýa 1:8–12.